

ΟΜΙΛΙΑ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ:

«Ἐπεφάνη ὁ Σωτὴρ, ἡ χάρις ἡ ἀλήθεια, ἐν ῥείθροις τοῦ Ἰορδάνου, καὶ τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ, καθεύδοντας ἐφώτισε, καὶ γὰρ ἦλθεν, ἐφάνη, τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον» (Ἐξαποστειλάριον)

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Τὰ Θεοφάνεια εἶναι μεγάλη χριστιανική ἐορτὴ ἀνάμνησης τῆς Βάπτισης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν Ἰορδάνη ποταμὸ ἀπὸ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη. Εἶναι ἡ τρίτη καὶ τελευταία ἐορτὴ τοῦ Δωδεκαημέρου. Λέγεται καὶ ἐορτὴ τῆς Θείας Ἐπιφανείας, διότι ἔχουμε τὴ φανέρωση τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὁ Θεὸς Πατέρας ἐπευλογεῖ ἄνωθεν, ὁ Θεὸς-Υἱὸς βαπτίζεται καὶ ὁ Θεὸς- Ἅγιο Πνεῦμα συνευδοκεῖ. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἐξαίρει τὴ μεγάλη αὐτὴ ἐορτὴ, θεωρώντας τὴν «γενέθλιον ἡμέραν τῆς ἀνθρωπότητος» (P.G. 31, 1473A). Ὁ κόσμος ἐφεξῆς φωτίζεται ἀπὸ τὴν ἐορτὴ τοῦ Φωτισμοῦ, ἡ ὁποία λέγεται καὶ «Φῶτα».

Σύμφωνα μέ τὴν βιβλικὴ διήγηση, ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἔγινε τριάντα ἐτῶν, πῆγε στὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο, προκειμένου νὰ βαπτιστεῖ στὸν Ἰορδάνη. Ἐκεῖ ὁ Ἰωάννης, τελευταῖος Προφῆτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ πρῶτος τῆς Καινῆς, κήρυττε μετάνοια, βάπτισε τοὺς πιστοὺς καὶ ἀνέμενε διακαῶς τὸν Ἐρχόμενο Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου. Ὁ Ἰησοῦς βέβαια δὲν ἔχει ἀνάγκη βαπτίσματος, ἀλλὰ προσέρχεται στὸν Ἰορδάνη, ἀφενὸς γιὰ νὰ δείξει, ὡς ἄνθρωπος, σεβασμὸ στὴν ἀνθρώπινη παράδοση καὶ ἀφετέρου νὰ ἀρχίσει καὶ τυπικά τὸ κοσμοσωτήριο ἔργο Του. Ὁ Ἰωάννης ἐπικυρώνει αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, κατὰ τὴ στιγμή τῆς ὑποδοχῆς Του: «Ἴδε ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰω.1, 29). ἡ δήλωση ἦταν σημαντικὴ γιὰ τὸν λαό, ὁ ὁποῖος σχημάτισε τὸν πρῶτο πυρῆνα τῶν συνεργατῶν τοῦ Κυρίου.

Βαπτιζόμενος ὁ Χριστὸς, ἀγίασε τὰ ὕδατα καὶ συνέτριψε τοὺς δράκοντες ἐκεῖ, κατὰ τὸν Ἅγιο Κύριλλο Ἱεροσολύμων (ΒΕΠΕΣ 31, 61). Σύμφωνα μέ τὴν Ὑμνογραφία, βαπτίσθηκε γιὰ νὰ σώσει τὸν Ἀδάμ: «Σῶσαι γὰρ ἤκω Ἀδάμ τὸν Πρωτόπλαστον». Μέ τὸ Βάπτισμα ὁ Κύριος βυθίζει στὰ νερά τὰ λάθη μας «ὁ πάντων βαπτίζεται εὐεργέτης, ἐν τοῖς ὕδασι βυθίζων ἡμῶν, τὴν πληθὺν τῶν ἀμέτρων παραπτώσεων» (Γ' ὠδὴ προεορτίου κανόνος 2 Ἰανουαρίου).

Μιὰ ἁ λ λ η σημαντικὴ παράμετρος τῶν Θεοφανείων εἶναι ὁ ἀγιασμός τῆς φύσεως. Ὁ καθαγιασμός τοῦ ὑγροῦ στοιχείου, ποὺ εἶναι ἡ βάση τῆς

ζωής σέ ολόκληρη τή δημιουργία. Ὁ καθαγιασμός τῆς κτίσεως ἦταν ἀναγκαῖος, γιατί ἐξαιτίας τῆς ἀνθρώπινης ἀμαρτίας «συστενάζει καί συνωδύνει ἄχρι τοῦ νῦν» (Ρωμ. 8, 22). Ἡ καταπληκτική Ἀσματική Ἀκολουθία τῆς ἐορτῆς εἶναι γεμάτη ἀπό ὕμνους, ἀναγνώσματα καί εὐχές, πού ἀναφέρονται στόν ἐξαγιασμό τῆς φύσεως μέ προεξάρχουσες τίς ὑπέροχες εὐχές τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ.

Ἡ σχετική ὕμνογραφία εἶναι ἀπαράμιλλου κάλλους, περιλαμβάνοντας ἔργα διασῆμων ὕμνογράφων. Ῥίγη συγκινήσεως μᾶς καταλαμβάνουν, ἀκούγοντας τήν Εὐχή: «..Σήμερον ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν εἵδει περιστερᾶς, τοῖς ὕδασιν ἐπεφοίτησε. Σήμερον ὁ ἄδυτος Ἥλιος ἀνέτειλε, καί ὁ κόσμος τῷ φωτὶ Κυρίου καταυγάζεται... Σήμερον αἱ νεφέλαι ὑετὸν δικαιοσύνης τῇ ἀνθρωπότητι οὐρανόθεν δροσίζουσι... Σήμερον τὰ τοῦ Ἰορδάνου νάματα εἰς ἰάματα μεταποιεῖται τῇ τοῦ Κυρίου παρουσίᾳ. Σήμερον ῥεῖθροις μυστικοῖς πᾶσα ἡ κτίσις ἀρδεύεται. Σήμερον τὰ τῶν ἀνθρώπων παίσματα τοῖς ὕδασι τοῦ Ἰορδάνου ἀπαλείφονται... Σήμερον γῆ καί θάλασσα τὴν τοῦ κόσμου χαρὰν ἐμερίσαντο, καί ὁ κόσμος εὐφροσύνης πεπλήρωται».

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,

Ὁ Μέγας Ἀγιασμός, πού μεταλαμβάνουμε, συνιστᾷ ἀπελευθέρωση τῆς ὑλικῆς δημιουργίας ἀπὸ τῆ φθορά καί μετουσίωσή της στήν προοπτική κατάσταση. Ὁ Τίμιος Σταυρός πού βυθίζεται στό νερό σημαίνει τὸν ἀέναο ἐξαγιασμό τῆς Δημιουργίας, χάρι στήν καθαρτική δύναμη τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία πηγάζει ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη. Ἡ ἐορτὴ τῶν Θεοφανείων ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ τοῦ ἐπὶ γῆς ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου. Τοῦτο μᾶς γεμίζει χαρὰ καί ἐλπίδα γιὰ τὴ λύτρωσή μας ἀπὸ τὰ πικρὰ δεσμά τῆς ἀμαρτίας καί τοῦ θανάτου. Καί τό δικό μας βάπτισμα εἶναι «λουτρόν παλιγγενεσίας», θάνατος τοῦ παλαιοῦ ἐαυτοῦ μας καί ἀναγέννηση τῆς νέας ὑπαρξῆς μας κοντὰ στόν Χριστό. Ὡστόσο ὑπάρχει καί μιά δεύτερη εὐκαιρία γιὰ μᾶς. Εἶναι τό Βάπτισμα τῆς Μετανοίας. Ἡ Ἐξομολόγηση τῆς ψυχῆς λειτουργεῖ σάν τό πλυντήριο τοῦ σώματος. Ἄς τὴν ἀξιοποιήσουμε καί μάλιστα κάθε φορὰ πού νιώθουμε πὼς κάπου ἔχει λερωθεῖ ἡ ψυχὴ μας.

Χρόνια πολλά καί εὐλογημένα